בפנים בחוץ, ואת הניתנין בחוץ בפנים, שיאכלוהו טמאים, שיקריבוהו טמאים, *שיאכלוהו ערלים, ושיקריבוהו ערלים, לשבר עצמות הפסח, לאכול הימנו נא, ולערב דמו בדם הפסולים, כשר, שאין מחשבה פוסלת אלא בחוץ לזמנו וחוץ למקומו, והפסח והחטאת שלא לשמן:

גמ' מ"ט דרבי יהודה? **אמר** רבי אלעזר תרי קראי כתיבי בנותר: כתוב אחד אומר °"לא תותירו ממנו עד בקר" וכתוב אחד אומר °"לא יניח ממנו עד בקר" אם אינו ענין להניח תנהו לענין מחשבת הינוח, ורבי יהודה האי קרא להכי הוא דאתא? האי מיבעי ליה לכדתניא "ובשר זבח תודת שלמיו" למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה, חליפין וולדות ותמורות מנין? ת"ל "ובשר", *חטאת ואשם מנין? ת"ל "זבח" א](ומנין לרבות) שלמי נזיר *ושלמי פסח? ב] ת"ל "שלמיו", לחמי תודה, וחלות ורקיקים שבנזיר מנין? ת"ל "קרבנו" כולן קורא אני בהן "לא יניח" ג] **א"כ** לימא קרא ד] "לא תותירו" מאי "לא יניח" אם אינו ענין להינות תנהו ענין למחשבת הינוח, התינח להניח, להוציא מאי איכא למימר, ועוד טעמא דר' יהודה סברא הוא דתניא *אמר להם רבי יהודה: ה] אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף חישב להניחו ו] למחר פסול? **אלא** טעמא דרבי יהודה סברא הוא, וניפלוג נמי ר"י בכולהו? **בהי** ניפלוג: בשובר עצמות הפסח ולאכול ממנו נא זיבחא גופיה מי מיפסיל, ע"מ שיאכלוהו טמאים ושיקריבוהו טמאים, זיבחא גופיה מי מיפסיל, שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים, זיבחא גופיה מי מיפסיל, לישנא אחרינא כל כמיניה, לערב (א) ז] דמו בדם הפסולין, *רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם, ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה ח] *רבי יהודה לטעמיה דאמר שלא למקומו נמי מקומו קרינא ביה, ט] וליפלוג בניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים? קסבר רבי יהודה בעינן *מקום שיהא משולש בדם בבשר ובאימורין, **ומי** אית ליה לרבי יהודה האי סברא והתניא רבי יהודה אומר °"דבר רע" ריבה כאן חטאת ששחטה בדרום וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה עליה? י] לרבי יהודה שלישי *והתנן אמר רבי יהודה הכניס בשוגג כשר הא במזיד פסול וקי"ל בשכיפר השתא ומה התם יא] דעיילי עיילא אי כיפר אין אי לא כיפר לא, **הכא** דחשיב חשובי לא כל שכן? תרי תנאי ואליבא דרבי יהודה, וסבר ר' יהודה חטאת ששחטה בדרום יב]

יהא

שמו' יב · ויקר' ז · דברים יז

רש"י

גמ' תרי קראי כתיבי בנותר· חד בפסח וחד בתודה: **חליפין·** מפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה הויא שניה חליפי תודה וקריבה: **וולדות** יג] **תמורות·** ולד תודה ותמורת תודה וכולן קריבין כדאמרי' בבכורות (דף יד:) רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיה לך אלו הוולדות בכולן אני קורא בהן תשא ובאת וגו': **ת"ל ובשר·** דהוה ליה למכתב ותודתו ביומו יאכל הוה ליה יד] קרא יתירא לדרשא: **שלמי נזיר·** איל נזיר הטעון לחם כמותה: **ושלמי פסח·** חגיגת ארבעה עשר אבל שלמים בעלמא לא מצי לרבויי דהא כתיב בהדיא בהו שני ימים ביום זבחכם יאכל וממחרת: **ס"ג א"כ לימא קרא לא תותירו·** כדכתיב בכל שאר הנותרים לשון נותר: **ועוד טעמא דר' יהודה ע"כ סברא הוא·** ולא מריבוי דקרא אלא ס"ל דהואיל ומפסיל בהולאה ובהינוח מיפסיל נמי במחשבת הולאה והינוח: **שאם הניחו למחר שהוא פסול·** דהא נפסל בשקיעת חמה טו]: **וניפלוג נמי ר' יהודה בכולהו·** הואיל וטעמא מהאי סברא הוא ניפלוג בכולהו הנך דמתני' דקתני כשר, ומשנינן בהי מינייהו ניפלוג: **מי קא מיפסיל·** אם היה שובר את העלמות או אוכל נא: **שיקריבוהו טמאים מי קמיפסיל·** טז] והאי יקריבוהו באימורין קאמר דומיא דיאכלוהו בבשר *וכן אם יאכלו טמאים או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי פסיל הקרבן למפרע מלרצות: **ס"ג לישנא אחרינא כל כמיניה·** מי ישמעו לו להקריבו בפסול, הכהנים טמאים לא ישמעו לו וכן הערלים להקריב למזבח בעבירה או לאכול קדש בעבירה הלכך אין מחשבתו מחשבה בדבר התלוי באחרים: **לערב (ב) דמו בדם כו'·** כולי האי משיטה כלומר ולאי איפליג בלערב דמה כו' אין דם מבטל דם וכיון דעירוב לא פסיל מחשבת עירוב [נמי] לא פסיל: **ליתן את הניתנין כו'·** (ג) ליפלוג יז] במחשבה שלא במקומו: **ר' יהודה לטעמיה·** דאמר אפילו יהביה חוץ למקומו לא מיפסיל זיבחא מלרצות דשלא במקומו כמקומו דמי בפ"ב (לעיל כו.) דאוקימנא מתניתין דחישב ליתן את הניתנין למטה למעלה כו' דס"ל לתנא דשלא במקומו כמקומו דמי יח] דמסקנא מידי דהוה אמחשבת היטה ואליבא דר' יהודה: (ד) **ולפלוג בליתן את הניתנין בפנים בחוץ** יט] (והניתנין) בחוץ שחשב ליתן בפנים קא מקשי דהתם ודאי אי הוה יהיב חטאת החיצונה בפנים מיפסלא דכתיב וכל חטאת אשר יובא וגו' (ויקרא ו): **קסבר רבי יהודה·** מחשבה ליתן את הניתנין בחוץ בפנים לא פסלא דגבי מחשבת חוץ כ] (למטה) כתוב "שלישי" ודרשינן שיהא אותו חוץ משולש בדם ובשר ואימורין דהיינו חוץ לעזרה ממש שבשעת היתר הבמות נשתלש בכל אלה כא] הלכך גזירת הכתוב דפסול חוץ למקומו אבל להכניסו לפנים לאו מחשבה היא: **דבר רע·** לא תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום וגו' ריבה כאן אזהרה שלא ישחוט החטאת בדרום: **וחטאת שנכנס דמה לפנים כו'·** כלומר כב] לא תזבחנו ע"מ להכניס דמה לפנים ולאו בהכנסה ממש קמזהר ליה אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה "דבר רע" אלמא מיפסיל: **הכנים בשוגג כשר·** בפרק "כל הזבחים שנתערבו" וקיימא לן התם בגמרא בשילהי פירקין דהא דדייקינן הא מזיד פסול בשכיפר בשנתן ממנו על כג] מזבח הפנימי הא דקפסיל רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה: **ושחטא ומה כו'·** דאיכא למשמע מיניה דכל שכן דמחשבת הכנסה לא פסיל:

יהא

תוספות

כד] **תרי** קראי כתיבי בנותר· חד בפסח וחד בתודה ותימה דדריש בהם לעיל כה] דמפסח היכי ילפי' שאר נותר: **שלמי** פסח· פירשתי בפ"ק סמוך כו] לתחילתו (לעיל ט.) **שיאכלוהו** טמאים ויקריבוהו טמאים זיבחא גופיה מי מיפסיל· פי' בקונט' דהאי יקריבוהו באימורין קאמר ולא בדם דומיא דיאכלוהו כז] בבשר דאם אכלו טמאין או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי מפסיל קרבן כח] מלרצות וא"ת חישב להניח אימורים למחר או כט] בחוץ אמאי פסול הלא אם הניח אימורים עד למחר או בחוץ כיון שנזרק דמו כהלכתו לא נפסל קרבן מלרצות וי"ל דלא דמי דלהניח אימורין למחר אי עביד ל] *במחשבתו מיפסיל כוליה קרבן בקדשים הנאכלים ליום ולילה דכיון דהוו אימורין בעין כל כמה דלא מיקטרי לא משתרי בשר באכילה וכי מטי למחר מפסיל בשר משום נותר אבל שיקריבוהו טמאים לא מיפסיל בשר חדא דהקריבוהו טמאין אם עלו לא ירדו ועוד נטמאו אימורים או אבדו משתרי בשר באכילה כיון דנזרק הדם כהלכתו לא] אכתי קשה מלהוציאו לחוץ אי קאי אאימורין אמאי פסיל ר' יהודה הלא אם עשה כן לא נמנע הדם בכך מלרצות וגם בשר משתרי באכילה דכיון שהוציא אימורים בחוץ הוה ליה כנטמאו אימורים או אבדו לב] והבשר שרי לאכול ואי לא קאי להוציאו רק אדם אתי שפיר לג] הכי: **קסבר** ר' יהודה בעינן מקום שיהא משולש בדם ובבשר ובאימורין· תימה למאי דלא ידע טעמא דמקום משולש תיקשי ליה לרבנן אמאי לא חשיב [הניתנין בחוץ בפנים] חוץ למקומו דמהאי טעמא ממעטינן ליה בפירקין דלעיל ולקמן בפ' התערובות (דף פב:) וי"ל דס"ד דרבי יהודה הוא דלא בעי לד] משום דמסקינן טעמא מסברא: **ומי** אית ליה לרבי יהודה כו'· לריך לייסב סוגיא זו לכל הלשונות שפי' בפירקין דלעיל (דף כט:) מקום משולש: **וחטאת** שנכנס דמה לפנים פסולה· *פי' בקונטרס שלא תזבחנה ע"מ להכניס דמה לפנים ולא בהכנסה ממש קמזהר ליה אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה דבר רע אלמא מיפסיל ועוד יש לפרש דדבר רע משמע ליה לה] ע"י דבור דהיינו מחשבה ולאו הכנסה ממש: **וקי"ל** בשכיפר· וא"ת למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו דמי אמאי פסיל רחמנא טפי בחטאות משאר קרבנות לו] וי"ל דבשאר דמים כשנתן ממנו על הפרכת ובין הבדים היכא למימר דיאספנו לז] *ואם יש עוד דם יזרוק במקומו וכשר ובחטאת אין תקנה לדם *הנשאר א"כ תנא דסבר לאו כמקומו דמי יסבור בחטאת דפסול אף בלא כיפר· ברו"ך: **הכא** דחשובי חשיב לא כל שכן· תימה א"כ בטלה תורת פיגול דזרק מקצת דם בחוץ או אוכל כזית בחוץ לא מיפסיל ומחשב לח] מחשבה פוסל הכי נמי נהי דמכנים בלא מכפר לא מיפסיל מחשב *)להכנים ולכפר לט] פוסל וי"ל דבר רע משמע דבר שהוא רע במקום אחר מ] דהוא בכיפר זה אסרתי במחשבה בשעת זביחה הכא דחישב לא כל שכן דכשר דאפילו חישב ליתן בפנים על מזבח הזהב על מנת להתכפר כשר כיון דבמחשבה לא שייכא כפרה כלל אבל נתינה ממש ראויה לכפר בשום מקום:

*) נ"א להכנים בלא מכפר נ"ק

שיאכלוהו

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ח:

מ ב מיי' פט"ו מהלכות פסה"מ הלכה א:

מא ג מיי' פ"י מהל' מעה"ק הל' ז:

מב ד מיי' פ"ד מהל' תמורה הל' א:

מג ה מיי' פ"ג שם הלכה א:

מד ו מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה ז:

מה ז מיי' פט"ו ופ"ח מהל' נזיר הל' יב:

מו ח מיי' פ"י מהל' קרבן פסח הלכה טו ודלא כהאי ברייתא אלא כמתניתין דפסחים דנאכל לב' ימים ולילה אחד:

[נ"ל במחשבתו]

[עי' תוס' פסחים עח: ד"ה לימד וכו' שהשיגו לפרש"י דהכא וכן השיגו בתוס' דלעיל ט. ד"ה ושלמים ועוד בר"ס ה. ד"ה שלמי פסח]

[מנחות יח.]

[עי' תוס' לעיל כו. ד"ה ואי]

מסורת הש"ס

תוספתא דמנחות פ"ט

[מנחות נא: נזיר מה:]

נ"א וכן שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים

נ"א ואי אתם מודים שאם הוציאם בחוץ שפסול אף חישב להוציאם בחוץ פסול

[לעיל לג. וש"נ]

[לעיל כט. לקמן פב:]

נ"א ולית ליה לרבי יהודה האי סברא והתנן כו' ועי' במיימוני פ"ב מהלכות פסה"מ וככ"מ ורש"ק נ"א למקומו

הגהות הב"ח

(א) גמ' כל כמיניה לערב דמו וכו' שלא במקומו נמי: (ב) רש"י ד"ה לערב דמו בדם כו' האי סוגיא משיטה כלומר ולאי ליפלוג: (ג) ד"ה ליתן את הניתנים וכו' ולאי ליפלוג: (ד) ד"ה ר"י לטעמיה וכו' וליפלוג בליתן· ל"ב עי' זה בתוס' דף כו ע"ב:

שיטה מקובצת

א] תיבות ומנין לרבות ל"ש: ב] פסח מנין ת"ל: ג] א"כ לימא קרא לא (תותירו) [יניח] מאי לא (יניח) [תותירו] אם אינו ענין (לנותר) [להינוח] תנהו ענין למחשבת (נותר)[הינוח] וא"ת אימא איפכא דלא תותירו אתיא למחשבת נותר ואם אינו ענין לנותר דמלא יניח נפקא תנהו ענין למחשבת נותר וי"ל דלא תותירו לא מצינו למידרש דמשום מחשבת נותר אתיא ויש לנמנם מאי טעמא (דמאם) [לא אמרינן דאתיא מאם] אינו ענין ואמר מהר"פ משום דלא תותירו משמע לעולם שמזהיר לאכול שלא יביאנו לידי נותר הלכך באם אינו ענין לא הוי (מדריש) [דריש] מחשבת נותר אלא למחשבת לאכול חוץ לזמנו (הלכך א) למחשבת הינוח לא (מדריש) [מידרש] כלל דאוקימנא ע"י אם אינו ענין מעטה) שמשמע מתוך הפסוק והיינו אכילה כמו שמצינו גבי דתן ואבירם ויותירו אנשים ממנו עד הבוקר שלא אכלו כל המן שלקטו ובלשון המשנה נמי נותר הוי אכילה כדאמר לעיל אם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב פי' עון נותר ממש לאכול חוץ לזמנו אבל לא יניח משמע לשון הצנעה מתוך הפסוק כמו ויניחהו במשמר אלמא משמע לשון הצנעה הילכך באם אינו ענין מוקמינן ליה למחשבת הינוח · מהר"פ ז"ל: ד] קרא · בספרים ישנים [גרסינן לימא קרא] לא יניח מאי לא תותירו אם אינו ענין (לנותר) [להניח] תנהו ענין למחשבת (נותר) [הינוח] וכך הוא גירסת מהר"פ ז"ל: ה] אי אתם מודים כו' וא"ת להניח אימורים מאי איכא למימר למה אם הניחם [עד] למחר שיהא פסול דהא הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר וי"ל דגזרינן להניח אימורין אטו להניח דמו א"נ כיון דבהנחת אימורין [עד] למחר נפסל הבשר כדאמרינן דכל כמה דלא מתקטרי אימורין לא מתאכלי בשר א"כ אפי' מחשבת הינוח נמי · מהר"פ: ו] למחר פסול' ואי אתם מודים שאם הוציאו בחוץ שפסול אף חישב להוציאו בחוץ פסול: ז] לערב דמו בדם אות ן' נמחק: ח] ר' יהודה לטעמיה דאמר (למקומו) [שלא במקומו] כמקומו דמי פי' מדתניא לעיל לאחר כשר והיינו כר"י מדקתני למחר פסול וא"כ הא דמכשר לאחר היינו משום דכמקומו דמי כיון דלא ידע דרשא דמקום משולש · מהר"פ: ט] וליפלוג· עיין תוס' (דף כו ע"ב) ד"ה אמר שמואל: י] ולית ליה לר' יהודה האי סברא והתנן: יא] התם דעיילי עיילי: יב] בדרום פסולה: יג] וולדות ותמורות ולד: יד] ליה כוליה קרא: טו] בשקיעת החמה הס"ד': טז] קמיפסיל דהאי יקריבוהו באימורין כו' דיאכלוהו דהוי בבשר ואם יאכלו טמאים או ערלים כו' כהלכתא מי מיפסיל הקרבן: יז] במחשב ליתן דם שלא במקומו: יח] דמי ומסקנא מידי דהוה: יט] בחוץ כו' מהניתנין: כ] חוץ למקומו: כא] אלה לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורין ואכילת בשר הלכך גזרת הכתוב דפסול חוץ למקומו: כב] כלומר שלא תזבחנה ע"מ להכנים כו' וקא קרי' ליה דבר רע אלמא בדיבורא מיפסיל הס"ד: כג] על גבי מזבח: כד] תרי קראי כתיבי · פ"ה חד גבי פסח וחד גבי נותר וקשה דא"כ מאי שייך לומר אם אינו ענין האי לגופיה איצטריך והאי לגופיה איצטריך לכן נ"ל דתרווייהו בתודה כתיבי חד בפרשה צו וחד בפרשה אמור · מהר"פ ז"ל: כה] אינו ענין ומפסח: כו] סמוך לסופו (דף ט ע"א): כז] דיאכלוהו דהוי בבשר ואם יאכלו טמאין: כח] מלרצות והלא הוא עצמו שלא נקטרו אימוריו כשר וא"ת בלהניח דמיו למחר אמאי פסול וי"ל דגזרינן מקצת דם אטו כולו דם' מהר"פ: כט] למחר או הוציאו לחוץ אמאי כו' למחר או הוציאו לחוץ כיון: ל] כמחשבתו: לא] כהלכתו אבל אכתי: לב] אבדו דהבשר: לג] שפיר מפי הס"ד וי"ל דטעמא דלהניח אימורים או להוציאו כולהו כדפי' לעיל משום דגזרינן אטו להניח כל דמו או להוציאו ובהכי מיפסל הקרבן אבל שיקריבהו טמאים לא שייך למגזר כאן כיון דאין בידו לעשות · מהר"פ ז"ל: לד] בעי מקום משולש: לה] ליה ס"א דבור רע דהיינו כו': לו] קרבנות דבשאר קרבנות נמי פסול: לז] דיאספנו ובחטאת פסול ואם: לח] תיבת מחשבה נמחק: לט] ולכפר ס"א שלא לכפר נמי ליפסיל: מ] תיבות דהוא בכיפר נמחק:

א) פרש"י דנ"ל אבל למחשבת הינוח לא מדרש כלל דלא אוקימנא ע"י ה"ס אינו ענין רק כמו הענין שמשמע מתוך כו': ב) אולי צ"ל למה פסול דהא אם הכניס עד למחר ג"כ אינו פסול וכו':

והתניא

נושא/מבנה

I II הסברים לשיטת ר' יהודה דמחשבת הינוח והוצאה פוסל

(מזקב) שאלות/קושיות

תשובות

נושא/מבנה

מחשבות המוזכרות במש' שאינן פוסלות, הגמ' שואלת למה ר' יהודה לא חולק (ופוסל) גם במחשבות האלו

נושא/מבנה

קושיות בב' כיוונים הפוכים בדנין שיטת ר' יהודה בהגדרת "חוץ" כמקום משולש בדם בבשר ובאימורים (בשעת היתר במות)

נושא

בירור שיטת ר' יהודה בדנין חטאת שנשחטה בדרום

ויקרא ז: טו

ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר

* סוגריים אלו הם ע"פ רש"י. בד"ה ולפלוג - דיוק הקושיא מהניתנין בחוץ שנתנן בפנים דבהא אי הוי יהיב דמה [illegible] בפנים מפסיל הקרבן [illegible]

דברים יז: א

לא תזבח לה' א-להיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת ה' א-להיך הוא